

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

Scenario 14: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Sist oppdatert: 14.05.2024

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Scenario 14: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland.....	1
Innledning	3
Scenario	4
Sårbarhetsanalyse.....	5
Samlet sårbarhetsanalyse	5
Vurdering av kritiske samfunnsfunksjoner	5
Helse- og omsorgstjenester	5
Redningstjenester	6
Styring og kriseledelse.....	6
På lokalt nivå	6
På regionalt nivå.....	6
På nasjonalt nivå	6
Samlet vurdering av styring og kriseledelse.....	6
Risikoanalyse	7
Samlet risikoanalyse.....	7
Vurdering av sannsynlighet	8
Vurdering av konsekvenser	9
Liv og helse	9
Stabilitet	9
Økonomi	11
Vurdering av usikkerhet	11
Overførbarhet.....	12
Klimaendringer	13
Forebygging og beredskap	14

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Innledning

Dette avsnittet gir en innføring i risikoområdet, og en oversikt over de mest relevante hendelsene de siste årene.

Pågående livstruende vold (PLIVO) referer til en felles prosedyre for hvordan de tre nødetatene (politi, brann og helse) skal opptre og samvirke ved hendelser der det utøves livstruende vold mot flere personer. Prosedyren er et av flere oppfølgingstiltak etter hendelsene 22. juli 2011. Prosedyren er kun tilgjengelig for relevante brukere.¹

I 2017-2022 håndterte Statsforvalteren ingen hendelser tilknyttet livstruende vold.

Et eksempel på livstruende vold som får mye medieoppmerksomhet er skoleskyting. Norge har ikke opplevd hendelser tilknyttet skoleskyting, men det har forekommet episoder der enkelte blir truet med eller utsatt for angrep.

I Nordland har det vært flere tilfeller med trusler om skoleskyting, blant annet fremsatt gjennom appen Jodel. I november 2017 ble tre personer pågrepet etter at trusler om skoleskyting ble rettet mot Bodø videregående skole. To dager senere ble en person pågrepet etter at trusler om skoleskyting ble rettet mot Saltdal videregående skole. Hendelsene ble håndtert av politiet.

I Kauhajoki, Finland i september 2008 skjedde det en skyteepisode ved et universitet. 9 studenter og en ansatt mistet livet, mens en student ble alvorlig skadd. Gjerningsmannen – en 22-år gammel medstudent – tok også sitt eget liv.²

I USA har det vært mange episoder med skoleskyting. Blant annet i Uvalde, Texas i mai 2022. 21 personer, deriblant 19 barn, mistet livet ved skyting på en barneskole. I tillegg ble 17 personer alvorlig skadd. Dette er den alvorligste skoleskyteepisoden på verdensbasis de siste 10 årene. Gjerningsmannen – en 18-år gammel tidligere elev – tok også sitt eget liv.³

Scenarioet «skyting i en ungdomsklubb i Nordland» i årets utgave av Fylkes-ROS erstatter «alvorlig voldshendelse i utdanningsinstitusjon» fra Fylkes-ROS 2019 innenfor samme risikoområde. Endringer inkluderer sted, forløp, intensjon og kapasitet. De fleste scenarioene i Fylkes-ROS er utarbeidet med et reelt sted som eksempel. For scenarioet «skyting i en ungdomsklubb i Nordland» utnevnes intet spesifikt sted. Begrunnelsen er at det ikke foreligger noe grunnlag for å utpeke et spesifikt sted som mer sannsynlig enn andre steder i Nordland for å oppleve en slik hendelse.

¹ Les «[Pågående livstruende vold \(PLIVO\)](#)», publisert online av *Helsedirektoratet* 07.08.2017.

² Les «[Kauhajoki i sorg etter skolemassakre](#)», publisert online av *Stavanger Aftenblad* 24.09.2008

³ Les R.S.s «[Ny rapport om skoleskyting i Uvalde: - Sviktet elevene](#)», publisert online av *NRK* 18.07.2022

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Scenario

I tabellen beskrives hendelsesforløpet, og det gis en oversikt over resultatene av sårbarhets- og risikoanalysene.

Eksempel på hendelsesforløp	
<p>En torsdagskveld i slutten av februar foregår det en sammenkomst ved en ungdomsklubb med 35 ungdommer. En 17-åring ankommer klubben, og begynner å skyte mot sine jevnaldrende klassekamerater. Våpenet som benyttes er en medbrakt hagle.</p> <p>Elevene bakerst i lokalet klarer å rømme via en bakdør, og varsler politiet mens de leter etter en plass å gjemme seg. De som oppholdte seg fremst i lokalet er mest utsatt for skyteepisoden.</p> <p>Tre ungdommer blir drept, mens fire ungdommer får alvorlige skader. Når politiet ankommer, tar gjerningspersonen sitt eget liv.</p> <p>Etterforskningen viser at gjerningspersonen hadde lastet opp en video på sosiale medier tidlig sammen morgen, der hen forteller om sine planer og forklarer i detalj hvorfor og hvordan hen ønsker å gjennomføre handlingen.</p> <p>Høsten før handlingen hadde gjerningspersonen blitt stemplet som tyster av medelevene sine, etter hen hadde avslørt ovenfor foresatte om tyveri hos vennene sine. Dette resulterte i at hen ble utfrys sosialt av hele klassen sin, og stengt ut av fellesgrupper på sosiale plattformer. I et forsøk på å gjenvinne et sosialt liv hadde hen byttet skole over vinteren. Den sosiale utfrysningen forfulgte hen til den nye skolen, og hen fikk en alvorlig depresjon. Hverken omsorgspersoner privat eller i skolesystemet klarte å fange opp atferdsendringene i eleven, noe som førte til at hen ikke fikk hjelpen eller støtten som det var behov for.</p>	
Oversikt sårbarhetsanalyse	Oversikt risikoanalyse
2 kritiske samfunnsfunksjoner vurdert som sårbar (gul). 7 kritiske samfunnsfunksjoner vurdert som lite sårbar (grønn).	Lav sannsynlighet med moderat usikkerhet. Moderate konsekvenser med liten usikkerhet.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Sårbarhetsanalyse

Sårbarhetsanalysen i Fylkes-ROS 2024 gjøres for å se på hvordan kritiske samfunnsfunksjoner påvirkes av den aktuelle hendelsen. Det gjøres en enkel analyse av sårbarheter (svakheter) innenfor den enkelte samfunnsfunksjonen som blir berørt.

Vi har valgt å benytte tre grader av sårbarhet: grønn (liten sårbarhet), gul (moderat sårbarhet) og rød (stor sårbarhet). Samfunnsfunksjoner med gul eller rød vurdering blir utdypet i delkapittelet «vurdering av kritiske samfunnsfunksjoner».

Samlet sårbarhetsanalyse

Tabellen nedenfor gir en presentasjon av resultatene fra sårbarhetsanalysen.

Kritisk samfunnsfunksjon	Sårbarhet
Forsyningssikkerhet	Grønn
Kraftforsyning	Grønn
Elektronisk kommunikasjon (EKOM)	Grønn
Transport	Grønn
Vannforsyning og avløp	Grønn
Helse- og omsorgstjenester	Gul
Redningstjenester	Grønn
Styring og kriseledelse	Gul
Husly og varme	Grønn

5

Vurdering av kritiske samfunnsfunksjoner

Scenarioets vurdering av kritiske samfunnsfunksjoner ble drøftet i møter mellom arbeidsgruppen og eiere av de utvalgte kritiske samfunnsfunksjonene.

Helse- og omsorgstjenester

Under en alvorlig voldshendelse vil akuttopp gavene overstige den daglige kapasiteten, og det vil være behov for tilkalling av ekstra personell. Det kan bli relevant for det lokale sykehuset å opprette kontakt med andre sykehus og institusjoner for å avlaste arbeidsmengden.

En slik hendelse vil medføre et stort behov for omsorg og psykososial støtte hos de som er direkte rammet, pårørende og eventuelt andre berørte over lang tid. Dette gjelder i akuttfasen, men spesielt i etterkant. Kommunene har primæransvaret for denne oppfølgingen, og vil ha behov for hjelp til denne oppgaven fra overordnede myndigheter. Ulike trossamfunn vil ha en viktig rolle ved denne type hendelse i forhold til omsorg, støtte og minnemarkering.

Helse og omsorgstjenester er vurdert som sårbar (gul) fordi kortsiktig blir det noen akutte utfordringer å løse, samtidig som det langsiktig blir en økt etterspørsel av psykososiale tjenester.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Redningstjenester

Redningstjenesten vil bli sterkt påvirket i den initiale fasen av en slik hendelse, men vil raskt bli normalisert da det er kontroll på gjerningspersonen. Responstiden til særlig politiet og ambulansetjeneste vil være avgjørende i en hendelse som dette. Også kapasiteten og tilgang til nok personell og øvrige ressurser, vil være viktig. Dette gjelder særlig dersom angrepet varer over tid, innebærer forskansning, gisseltaking eller dersom gjerningspersonene er på frifot.

Styring og kriseledelse

På lokalt nivå

En slik voldshendelse vil vekke en nasjonal oppmerksomhet, og for den kommunale kriseledelsen vil formidling av informasjon og mediehandtering være en viktig oppgave i den akutte fasen av hendelsen. Kommunen vil ha en viktig rolle i opprettelse av evakuert og pårørende senter (EPS). En slik hendelse vil ha svært mange pårørende og nabokommuner vil måtte bli involvert i arbeidet med psykososial oppfølging.

Langsiktig vil kommunen også ivareta gjenoppbygging og bidra til normalisering. Psykososial støtte og oppfølging av direkte eller indirekte pårørte vil være blant tiltakene for å skape trygghet, solidaritet og samhold.

På regionalt nivå

Politiet vil vurdere om lokal redningsentral (LRS) settes. Statsforvalteren vil da bidra inn i LRS på vanlig måte.⁴

Statsforvalteren vil støtte den berørte kommunen og koordinere hjelp fra nabokommuner avhengig av behovet for den rammede kommunen.

På nasjonalt nivå

En rekke departementer og regjeringens kriseråd vil ivareta spørsmål som krever rask politisk avklaring. Kriserådet skal også sikre at informasjon til mediene, befolkningen og andre fremstår som koordinert fra myndighetens side. En slik hendelse vil få internasjonal oppmerksomhet, og det vil være nødvendig å gi pressemeldinger på engelsk.

Samlet vurdering av styring og kriseledelse

Styring og kriseledelse er vurdert som sårbar (gul) fordi den ordinære driften til kommunen blir påvirket, med behov for god informasjonsinnhenting og -formidling, i den akutte fasen der det forventes stort press på kort tid. Det vil være stor mediepågang som setter ytterlig press på den lokale og regionale kriseledelsen. De langsiktige oppgavene tilknyttet normaliseringsprosessen blir derimot en del av den regionale styringens ordinære drift.

⁴ Les «[Mandat for redningsledelsene ved lokale redningssentraler](#)», publisert online av Regjeringen 13.01.2022.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
 Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
 Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Risikoanalyse

Scenarioet «skyting i en ungdomsklubb i Nordland» er et eksempel på hvordan en hendelse innenfor risikoområdet «alvorlig voldshendelse» kan utvikle seg. Lokale forskjeller i geografi, infrastruktur og demografi vil utgjøre forskjeller i samfunnets robusthet (mer om dette i delkapittelet «overførbarhet») ved en slik hendelse.

Vi har valgt å bruke fem nivåer i vurdering av sannsynlighet (svært lav til svært høy) og konsekvenser (fra svært liten til svært store), og tre nivåer i vurdering av usikkerhet (små, moderat og stor). Begrunnelsen for vurderingene utdypes videre i delkapitlene «vurdering av sannsynlighet», «vurdering av konsekvenser» og «vurdering av usikkerhet».

Samlet risikoanalyse

Tabellen nedenfor gir en presentasjon av resultatene fra risikoanalysen.

Sannsynlighetsvurdering						
	Svært lav	Lav	Moderat	Høy	Svært høy	Forklaring
Sannsynligheten for at hendelsen skal inntreffe er 0,1%						Antas å kunne skje en gang i løpet av 1000 år.

Konsekvensvurdering							
Verdi	Konsekvenstype	Svært liten	Liten	Moderat	Store	Svært store	Forklaring
Liv og helse	Dødsfall						Tre dødsfall.
	Skader og sykdom						Fire alvorlige skadde.
Stabilitet	Påkjenninger i hverdagen						500 elever og ansatte er ikke på skolen i to dager.
	Sosial og psykologiske påkjenninger						Fire av seks kjennetegn til stede i moderat til svært stor grad.
Natur og kultur	Skader på naturmiljø						Ingen registrerte skader.
	Skader på kulturminner og -miljø						Ingen registrerte skader.
Økonomi	Direkte og indirekte kostnader						20 millioner kroner.
Samlet vurdering av konsekvenser							Totalt sett moderate konsekvenser.

Usikkerhet

Liten

Moderat

Stor

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Vurdering av sannsynlighet

Scenarioets sannsynlighetsvurdering bygges på sammenlignbare hendelser, lokale forutsetninger og offentlige rapporter/dokumenter.

Risiko- og sårbarhetsbildet er i endring, og vi ser tendenser til en økning i alvorlige voldshendelser i samfunnet. Drapene på Valdrekspressen⁵ og flykappingen Narvik-Bodø⁶ er eksempler på alvorlige voldshandlinger de senere år. I Norge har vi sett enkelttilfeller av skolerelatert knivstikking blant annet på Vinstra i 2018, ved Røyken VGS i 2018 og ved St. Hallvard VGS i 2017. Hendelsen i Vinstra fikk et dødsfall. I Norge har vi også sett tilfeller av trussel om skoleskyting, blant annet ved Steinkjer VGS i 2017, Saltdal VGS i 2017 og Bodø VGS i 2017.

Finland har opplevd to veldig alvorlige skoleskytingsepisoder. 10 mennesker ble drept i Kauhajoki i 2008, og 9 mennesker ble drept i Jokela i 2007.

USA fremstår som et land der skoleskyting skjer hyppig, og landet har blant de høyeste statistikkene når det gjelder våpenrelatert vold. En av de mest alvorlige hendelsene er Sandy Hook skoleskytingen i 2012, der 26 mennesker, deriblant 20 barn i alderen 6-7 år, omkom når en 20 år gammel gjerningsperson gikk til angrep mot skolen.

PSTs trusselvurderinger vurderer sannsynligheten for at en spesifikk tilsiktet uønsket hendelse skal inntreffe. Så lenge det ikke foreligger kunnskap om at aktuelle personer har intensjon og kapasitet til å gjennomføre en slik hendelse, vil sannsynligheten være lav. DSB skriver i sin scenarioanalyse «Skoleskyting» at forutsetningene for hendelsen er til stede i Norge, samtidig som det også eksisterer forebyggende barrierer.⁷ Den uforutsigbarheten og de sårbare gruppene som rammes av slike hendelser bidrar til at man ønsker å kartlegge Nordlands sårbarhet innenfor risikoområdet.

Scenarioet «skyting i en ungdomsklubb i Nordland» er tatt med i det regionale risikobildet både fordi det ikke er utenkelig, og fordi det er et samfunnsmessig behov å anerkjenne risikoen tilknyttet denne typen hendelsen. I tillegg må utviklingstrekk i samfunnet – spesielt blant ungdom – følges med og vurderes opp mot kunnskapsgrunnlaget som foreligger. Dette gjelder eksempelvis effekten av mye våpenbruk i dataspill, Norges våpentetthet, og digital mobbing. Som DSBs scenario «skoleskyting» påpeker: «det er viktig å gjenkjenne faresignaler ved atferd og kunne iverksette tiltak når de oppdages.»⁸

Konseptet «snitcher» - eller «tyster» - er veldig reelt og tidsaktuelt. Det eksisterer en lav terskel å bli stemplet som en tyster, det vil si noen som forteller foresatte om noe kriminelt eller urettferdig som skjedde, noe som kan føre til sosial utfrysning. Voksne har ikke alltid mulighet å overvåke eller gripe inn når en ungdom blir utsatt for forfølgelse online eller digitalsosial utfrysning. Utfrysning er heller ikke en kriminell handling. Slike samfunnsmessige utviklingstrekk kan påvirke det aktuelle risikobildet.

Ved bytting av skoler er det vanligvis tilrettelagt for gode overgangsmøter og overføringsmøter, slik at eleven får den beste oppfølgingen mulig. I dette scenarioet kommer det frem at skolen ikke hadde kapasitet til å gjennomføre slike møter for denne eleven. Statsforvalteren ønsker spesielt å legge vekt på at det ikke er fordi gjerningspersonen utviklet psykologiske problemer at hendelsen skjedde, men heller at det er grunnet den manglende oppfølgingen av skolen. Det er viktig å påpeke for å unngå

⁵ Les S.S. et als «[Noen har kapret bussen og drept mange](#)», publisert online av NRK 18.06.2015.

⁶ Les «[Kato Air-flyet nær havari etter pilotangrep](#)», publisert online av Aftenposten 29.09.2004.

⁷ Les «[Analyser av krisescenarioer 2019](#)», publisert av DSB februar 2019. Side 187.

⁸ Les «[Analyser av krisescenarioer 2019](#)», publisert av DSB februar 2019. Side 187.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

stigmatisering av personer som har andre forutsetninger for å leve sine liv enn største parten av resten av befolkningen.

Sannsynlighetsvurderingen for en slik hendelse kan endre seg raskt. En alvorlig utvikling har vært såkalte utfordringer der deltagere online deltar i en rekke farlige oppgaver. Involveringen i slike utfordringer kan ha alvorlige psykologiske konsekvenser for direkte og indirekte berørte.⁹ Barn og ungdom er ikke nødvendigvis i stand til å skille mellom virkelighet og fiksjon, og opplever et sosialt gruppepress også på digitale plattformer.

Våpenet i dette scenarioet er en hagle, da den er lettere å anskaffe seg enn for eksempel semi-automatisk pistoler. Det betyr også at skadeomfanget er mindre enn i tidligere utgave av Fylkes-ROS, da de fleste hagler har to patroner og det kreves tid for å lade om.

Sannsynligheten for skoleskyting i Nordland vurderes lav (en gang i løpet av 1000 år).

Vurdering av konsekvenser

Scenarioets konsekvensvurdering bygges på resultatene fra sårbarhetsanalysen og drøftinger med interne og eksterne parter. Vurderingene beskriver først mulige faktorer innenfor risikoområdet som kan påvirke alvorlighetsgraden. Deretter vurderes konsekvensen spesifikt innenfor det utvalgte hendelsesforløpet.

Liv og helse

En PLIVO-hendelse utgjør en stor risiko for den umiddelbare liv og helse til personene som befinner seg i nærheten, og en like stor risiko for den mentale helsen for folk som blir direkte og indirekte påvirket av hendelsen. Under en PLIVO-hendelse er det viktig å tidlig avklare om det er en eller flere gjerningspersoner og om det er en pågående terroraksjon. Disse faktene vil få konsekvenser for bevæpningsordre for politiet, som igjen kan ha konsekvenser for redningsetatenes evne å håndtere en pågående PLIVO-situasjon. Under en slik situasjon blir ressurser bindet opp, og innsatspersonell må prioritere de skadde.

Konsekvenser av livstruende vold på liv og helse ifølge hendelsesforløpet

Konsekvensen av «skyting i en ungdomsklubb i Nordland» vurderes å være moderat for liv og liten for helse.

Det antas at tre menneskeliv går tapt.

Det antas at fire mennesker får alvorlig skader.

Det antas også at hendelsen vil føre til psykiske reaksjoner som posttraumatiske stressreaksjoner, angst, traumer og depresjon. De psykiske senskadene vil ikke bare berøre de som er direkte berørt, men også medelever, pårørende og innsatspersonell.

Stabilitet

Konsekvensvurderingen av stabilitet bygges på to elementer. Det første er «påkjenninger i hverdagen», som handler om de negative konsekvensene bortfall av kritiske samfunnsfunksjoner har på samfunnet i forbindelse med en hendelse. Det andre elementet er «sosiale og psykologiske påkjenninger», som handler om følelsesmessige reaksjoner blant befolkningen i forbindelse med en hendelse. Stabilitet, og hvordan konsekvensen vurderes, er utdypet ytterlig i sammendraget.

⁹ Les K.W.s artikkel «[Britisk politi advarer om at «Momo-challenge» er tilbake](#)», publisert online av *Nettavisen* 28.02.2019.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

En PLIVO-hendelse vil ikke ha særlig store innvirkninger på kritiske samfunnsfunksjoner med mindre angrepet er rettet spesifikt mot ansatte eller aktører innenfor en kritisk samfunnsfunksjon.

Følgende «sosiale og psykologiske påkjenninger» forventes å belaste samfunnet ved en PLIVO-hendelse:

- Rammer sårbare grupper spesielt
- Tilsiktet hendelse
- Manglende mulighet til å unnsnippe
- Forventingsbrudd

Konsekvenser av livstruende vold på stabilitet ifølge hendelsesforløpet

Konsekvensene av scenarioet «skoleskyting i en ungdomsklubb i Nordland» vurderes å være liten for «påkjenninger i hverdagen», og store for «sosiale og psykologiske påkjenninger». Det antas at scenarioet innebærer lite «påkjenninger i hverdagen» for lokal samfunnet. Kritiske samfunnsfunksjoner antas ikke å sviktes som følge av hendelsen, men det er sannsynlig at skolen vil holdes stengt i noen dager.

Det antas at scenarioet inneholder fire av de seks definerte kjennetegnene som kan indikere «sosiale og psykologiske påkjenninger». Det er i utgangspunktet politiet som har hovedansvaret for å forebygge og bekjempe slik kriminalitet, men i dette tilfelle – der gjerningspersonen beskrev langvarig mobbing som årsak – vil oppvekst- og skolemyndighetene kunne bli utpekt som de ansvarlige. At hendelsen er utført med våpen vil også kunne føre fokus på våpentilgang og våpenoppbevaring.

Angrepet er rettet mot skoleelever. Da hendelsen rettes mot en **spesielt sårbar gruppe** vil det oppleves som urettferdig og krenkende, og føre til store følelsesmessige reaksjoner. Det forventes at foreldre kan bli redd for å sende barna sine på skolen, og det blir sannsynligvis frykt blant lærere og elever.

Angrepet er planlagt, og ofrene er utvalgt. Denne **tilsiktete hendelsen** vil derfor føre til store svært store reaksjoner som frykt og sinne. Hendelsen kan også føre til frykt for domino-effekten, det vil si frykt for at hendelsen oppfordrer andre til å gjennomføre en tilsvarende hendelse.

Fravær av en uttrykt konkret trussel i forkant av hendelsen vanskeliggjør varsling av hendelse. Dette medfører at de berørte blir overlatt til et hendelsesforløp de har **begrenset mulighet til å unnsnippe**. Dette skaper svært store følelser av avmakt, usikkerhet og redsel.

En slik hendelse vil alltid reise spørsmålet om hendelsen kunne vært forhindre, og det antas at befolkningen vil oppleve **forventingsbrudd**. Befolkningen vil i moderat grad bli kritisk og miste tillit til myndigheter.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Økonomi

En PLIVO-hendelse vil ikke medføre nevneverdig direkte økonomisk tap. De indirekte økonomiske tapet derimot omfatter merkostnader knyttet til den helsemessige oppfølgingen av berørte personer, samt mulig iverksettelse av nye forebyggende tiltak.

Konsekvenser av livstruende vold på økonomi ifølge hendelsesforløpet

Konsekvensene av «skoleskyting i en ungdomsklubb i Nordland» vurderes å være moderat for økonomi.

Det direkte økonomiske tapet antas å være minimal.

Det indirekte økonomiske tapet antas å være 20 millioner kroner.

Vurdering av usikkerhet

Scenarioets usikkerhetsvurdering bygges subjektive refleksjoner over kunnskapsgrunlaget tilgjengelig under revisjonen av Fylkes-ROS 2024.

I tabellen presenteres usikkerhetsvurderingen.

Kunnskapsgrunlaget	Merknad
Tilgang på relevante data og erfaringer	Relevant data og erfaring tilknyttet risikoområdet er tilgjengelige og pålitelige.
Forståelse av hendelsen som analyseres (hvor kjent og utforsket er fenomenet)	Risikoområdet er kjent. Usikkerhet knyttet til sannsynligheten for et slik alvorlig hendelsesforløp.
Samlet vurdering av usikkerhet	Usikkerheten knyttet til sannsynlighetsvurdering vurderes som moderat. Usikkerheten knyttet til konsekvensvurdering vurderes som lav.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Overførbarhet

Avsnittet beskriver hvordan sårbarheten og risikoen skissert i dette scenarioet kan påvirkes av ulike faktorer og detaljer.

Dette scenarioet er en uønsket hendelse som er **relevant for alle deler av Nordland**. Det skisserte scenarioet skjer i en ungdomsklubb, men angrepet kan også skje i barne-, ungdoms-, videregående- og høyskoler samt universiteter, barneverninstitusjoner eller arbeidsplasser.

Det kan også tenkes at en PLIVO-hendelse skjer på **andre steder enn utdanningsinstitusjoner**. Det kan for eksempel være på offentlige transport, ved store arrangement, på flyplasser eller andre befolkningstette områder.

Det finnes **andre mulige motivasjonsgrunnlag** for gjerningspersonen enn det som framgår av eksemplet. Motivasjonsgrunnlaget kan også være sammensatt av en rekke medvirkende faktorer. Eksempler på dette *inkluderer* sosial utfrysning (både fysisk og digitalt), depresjon, hevn, sosial angst, manglende sosialt nettverk og psykologiske utfordringer. Tilstedeværelsen av en eller flere av disse faktorer er ikke tilstrekkelig for å forutsi at noen kan utføre et slikt angrep.

Det finnes **ulike angrepsmetoder** enn bruk av hagle. Dette inkluderer bruk av kniv eller andre typer skytevåpen. Valg av våpen vil være avgjørende for konsekvenser for liv og helse. De fleste hagler har to patroner og det kreves tid for å lade om. Semi-automatiske pistoler, som var våpenet i tilsvarende scenarioet i Fylkes-ROS 2019, har større skadeomfang men er vanskeligere å anskaffe seg.

Tiden det tar for redningsetatene å nå frem til stedet er avgjørende for utfallet av handlingen. I fylkesdeler der befolkningen er spredt, og det må dekkes lengre distanser før innsatspersonell ankomme, kan denne tiden være forskjellen på moderat og svært store konsekvenser for liv og helse.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Klimaendringer

Klimaendringer er en global utfordring som vil få konsekvenser for sannsynligheten, konsekvensen, omfanget og forløpet av hendelser i det regionale sikkerhetsbilde. Vi har som overordnet mål å i større grad vurdere hvordan klimaendringer vil påvirke det regionale sikkerhetsbilde. I dette avsnittet redegjør vi preliminare tanker på hvordan scenarioet og/eller risikoområdet påvirkes av klimaendringene.

Klimaendringene vil medføre store, sektorovergrepene endringer for samfunnet. Klimaendringenes omfang og alvor tilsier at vi er nødt til å tilpasse oss et endret klima, parallelt med at utslipp av klimagasser må reduseres kraftig, både i Norge og globalt. Vi må omstille oss til å bli et lavutslippssamfunn som også er klimarobust.¹⁰

Gjennom FN's bærekraftsmål har Norge forpliktet seg til å stoppe klimaendringene.¹¹ Hele spekteret, fra regjering til enkeltindividet, skal være med på omstillingsprosessen. Å iverksette nasjonale mål og tiltak er like viktig for regjering, som det for næringsliv og landets innbyggere. Våre vaner og forbrukertrender må også endres hvis vi skal lykkes med omstilling til å bli et lavutslippssamfunn. Ansvar for omstilling til å bli et lavutslippssamfunn er altså fordelt på tvers av samfunnet.

Klimaendringer har tilsynelatende ingen direkte tilknytning til PLIVO-hendelser. Likevel kan det ikke utelukkes at klimaendringer kan påvirke sannsynligheten, konsekvenser eller usikkerheten til PLIVO-hendelser. I denne sammenheng glir temaet mer over til klimaekstremisme, som er drøftet i overførbarhets-kapitlet til «scenario 13: en ekstremistisk politisk gruppering utfører bombeattentat i en nordlands-by».

¹⁰ Les «[Stortingsmelding 26](#)» (2022-2023), publisert av *Regjeringen* 16.06.2023. Side 5.

¹¹ Les «[Bærekraftsmålene](#)», publisert på *Regjeringens* nettside. Hentet 24.11.2023.

Hendelsestype: Tilsiktet hendelse
Risikoområde: Livstruende vold (PLIVO)
Scenario: Skyting ved ungdomsklubb i Nordland

Forebygging og beredskap

Dette avsnittet presenterer hvordan forebyggings- og beredskapsarbeid innenfor risikoområdet kan gjennomføres.

PLIVO er en fellesprosedyre som ble innført etter terrorangrepet 22. juli 2011. Prosedyren ble oppdatert i 2017, og er unntatt offentligheten av sikkerhetsmessige årsaker. Prosedyren kan danne grunnlaget for øvelser blant nødetatene, noe som er relevant i forebyggingsarbeidet av slike hendelser.

En PLIVO-hendelse er utfordrende å avverge siden den er vanskelig å forutse. Konkrete bekymringer som myndigheter rekker å følge opp på kan medvirke i å hindre en slik hendelse. Det finnes såkalte indikatorer for at noen kan ha utviklet tendenser som tyder på en høyere sannsynlighet til å gjennomføre en PLIVO-hendelse, men disse er ofte vanskelig å gjenkjenne og er heller ikke fasiten på hva som kjennetegner en fremtidig gjerningsperson.

Tilstedeværelsen av disse indikatorer er ikke nok for at en slik handling kan gjennomføres. I dette scenarioet, for eksempel, så er det spesielt atferdsendringer hos elever som voksne i skolemiljøer skal følge med på. Det er viktig å gi eleven et trygt og godt skolemiljø. Manglende planer og/eller rutiner for oppfølging av nye elever anses derfor som grunnleggende årsak for at hendelsen skjedde.¹²

Plattformene til sosiale medier er en del av det daglige livet til ungdommer, og utgjør en stor rolle i sosial tilhørighet og nettverk.¹³ Dette har både positive og negative effekter i samfunnet, ved at plattformer kan legge til rette både for inkludering og ekskludering i sosiale nettverk.¹⁴ Økt digitalisering og bruk av ulike plattformer i sosiale medier kan gjøre det utfordrende for relevante aktører, inkludert foreldre, å følge opp i plattformer.

¹² Les Opplæringslovens §9 A-3. Hentet 20.10.2023.

¹³ Les «[Tall og forskning om barn og unges mediebruk](#)», publisert online av *Bufdir*. Hentet 12.10.2023.

¹⁴ Les C.N.B.s «[Hvordan påvirker medier individet?](#)», publisert online av *Nasjonal Digital Læringsarena*. Sist oppdatert 11.03.2021.